Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) ZAMKOWA 3—3

Nr. Wilno, dn. 8 maja. 1931 roku. 439.

Treść numeru:

-----oooo§oooo-----

---oooo0oooo----

-oo§oo-

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

Kronika.

Odnowienie umowy pomiędzy Litwą a Sowietami z 1926 r. Komisarz Spraw Zagranicznych Litwinow i poseł litewski w Moskwie Bałtruszajtis podpisali w dn.6 b.m. umowę, odnawiającą zawarty w r.1926, a więc równo 5 lat temu, układ litewsko-sowiecki.

W nowym układzie są zawarte ponadto dlasze wzajemne zobowiązania i oświadczenia.

Litwa zobowiązuje się nie wchodzić w przymierze z żadnem państwem przeciwko Sowietom. Sowiety natomiast oświadczają, że nie uznają przynależności Wileńszczyzny do Polski i traktują rządy polskie w niej jako okupację.

Podczas gdy układ sowiecko-litewski dotychczas obowiązywał na 5 lat, to w nowej umowie istnieje klauzula, że o ile nie nastąpi z jednej lub z obu stron wypowiedzenie formalne, układ automatycznie przedłuża się z roku na rok.

Uznanie nowego rządu hiszpańskiego przez Litwę. Jak podaje "Dzień Kowieński" /Nr.101/, dnia 21.IV. uznała Litwa dejure nowy rząd hiszpański.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNETRZNEJ I ZYCIE SPOŁECZNE.

Prasa litewska o nowej ustawie samorządowej.

"Lietuvos Aidas":

Nowa ustawa wywiera wrażenie dokładnie przemyślanej i poważnie opracowanej. Jest to jedna wspólna ustawa dla wszystkich samorządów Litwy. Z chwilą jej ogłoszenia racą moc wszystkie wydane uprzednio w sprawie samorządów ustawy i przepisy.

Ponieważ zakres kompetencji samorządów jest szeroki, ustawa jest obszerna, zawiera bowiem 336 paragrafów, wśród których ani jeden nie jest zbyteczny.

Na początku ustawa określa dość szczegółowo obowiązki samorządów, które winny roztaczać opiekę nad sprawami miejscowej kultury, nauki, sztuki, nad najważniejszemi zagadnieniami gospodarczemi i t.d. M.in.ciąży na samorządach bezwzględny obowiązek zwalczania drożyzny przez ustalenie cen artykułów pierwszej potrzeby.

Ustawa rozróżnia trzy rodzaje samorządów: gminne, powiatowe i miejskie. Względem pierwszych dwóch rodzajów ustawa zostanie zastosowana dopiero po wygaśnięciu obecnej ich kadencji, lecz samorządy miejskie odczują ją już w najbliższych dniach, gdyż, wobec wyborów do rad miejskich dn.15 czerwca, do dn.15 maja winny być zakończone spisy wyborców, zaś do 25 maja - ułożone i wręczone komisjom listy kandydatów. Wybory te zostaną przygotowane i przeprowadzone już według nowejustawy.

Najważniejszym momentem w nowej ustawie jest rozszerzenie zakresu kompetencji burmistrzów, wzmocnienie ich władzy. Będzie im przysługiwało prawo przewodniczenia na posiedzeniach rady; burmistrz i jego zastępca, mimo że nie mogą być członkami rady, będą posiadali głos decydujący w czasie jej posiedzeń; do kompetencji burmistrza będzie należało mianowanie i zwalnianie sekretarza samorządu miejskiego i in.pracowników. Rzecz prosta, rozszerzenie zakresu władzy pociąga za sobą zwiększenie odpowiedzialności

Paragraf 173 reguluje specjalnie sprawy samorządu stolicy. Tu trzecią część członków rady mianuje imiennie gavinet ministrów z pośród osób, posiadających bierne prawa wyborcze. Ciekawy ten szczegół objaśnić można tem, że rządowi powinno przysługiwać prawo wpływania na bieg spraw stolicy, według której nietylko cudzoziemcy, lecz i ludność miejscowa sądzi o stanie całego kraju

Rząd nie posiadający wpływu na sprawy tego miasta reprezentacyjnego, łatwo mógłby być uznany za bezsilny. Tak więc od pomyślnego rozwoju spraw stolicy w znacznym stopniu zależy autorytet rządu, a nieraz nawet jego trwałość...Bezpośredniego oddziaływania rządu wymagają zwłaszcza te wypadki, gdy między władzami państwa a samorządem stolicy zachodzi różnica zdań nietylko w sprawach gospodarczych, lub kulturalnych, lecz nawet w dziedzinie polityki. To też Kowno na 36 członków rady będzie posiadało 12 mianowanych przez rząd, co, naturalnie, może tylko dodatnio wpływać na bieg spraw w kowieńskim samorządzie.

Nowa ustawa ma na celu wprowadzenie do najważniejszych prac samorządów jaknajwięcej pierwiastków twórczej pracy. To też należy się spodziewać, że ustawa ta, pod względem doniosłości równa - niemal konstytucji, zostanie przychylnie przyjęta przez społeczeństwo litewskie, zaś jej autorom cała Litwa będzie wdzięczna.

"Lietuvos Žinios":

Często się porównywa Litwę z państwami Europy zachodniej; mówi się wówczas o niepozostawaniu w tyle, o współzawodnictwie w postępie i t.d. Lecz w rzeczywistości przeżywa obecnie Litwa okres, który państwa Zachodu przebyły już w zeszłem stuleciu: okres walki o elementarne zasady wolności, o elementarne prawa. Europa o tej walce dawno wygranej zdążyła już zapomnieć, Litwa zmuszona jest zwalczać wciąż nowe przeszkody.

Jedną z nich jest nowa ustawa o samorządach. W rozwoju samorządów zainteresowani są wszyscy obywatele kraju, lecz nowa ustawa wprowadza cenzus, pozbawiający wielu z nich możności wzięcia udziału w głosowaniu.

Pozatem trzecia część ilości członków rady miejskiej ma być mianowana przez rząd, co nie odpowiada zasadzie samorządu. Jest wszak pewna różnica między urzędnikiem, a pracownikiem samorządu.

Wreszcie kadencja burmistrza stolicy ma trwać aż 7 lat. /Dobrze jeszcze, że nie dożywotnio/. To już jest wręcz sprzeczne z istotą samorządu, która wymaga zdolności przystosowania się do zmieniających się warunków życia.

Można zatem stwierdzić, iż w porównaniu z Europą jest Litwa wielce zacofana i przytem nie wykazuje chęci postępowania. A to stanowi poważne niebezpieczeństwo dla narodu i państwa.

K r o n i k a .

D o k o ł a w y b o r ó w s a m o r z ą d ó w m i e j s k i c h . Jak podaje "Dzień Kowieński" /Nr.101/, do Gabinetu Ministrów wpłynął projekt ustawy o rozszerzeniu miasta Kowna.

Według nowego planu Kowna, zostaną do niego przyłączone: Górny Poniemuń, Górna Freda, Pietraszuny, Marwa, Plebaniszki oraz tereny wszystkich fortów. Projekt tego planu ma być przyjęty przez Gabinet Ministrów i ogłoszony w tych dniach.

Ponieważ wyżej pomienione okolice są zamieszkałe przez ludność litewską, nowy plan godzi bezpośrednio w interesy mniejszości narodowych.

Z drugiej strony podług § 168 nowej ustawy o samorządach prawo wyborcze do rady miejskiej przysługuje osobom, które przemieszkały w tem mieście nie mniej niż 1 rok.

Na podstawie §§332 i 333 nowej ustawy o samorządach dotychczas funkcjonujące rady miejskie, których kadencja skończyła się z chwilą ogłoszenia nowej ustawy są rozwiązane. Cała zaś władza w samorządzie, zanim zostaną obrane nowe rady, przechodzi do burmistrza.

W związku z tem Zarządy Miejskie automatycznie przestały egzystować. Członkowie kowieńskiego Zarządu Miejskiego pp.Szwejkowski i Rogiński zawiesili już swe urzędowanie. Wszystkie papiery i zarządzenia podpisuje burmistrz p.Wilájczys w formie rozkazu.

5.V. z pozporządzenia Burmistrza wyłoniono przy Magistracie specjalną komisję do spraw technicznych, związanych z wyborami. Komis-

ja przystąpiła 6.V. do rejestracji wyborców. Spisy wyborców powinny być sporządzone do dn.10 maja. Opublikowane one będą 15 maja.

Z rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Ministra Obrony Kraju w okresie przedwyborczym zostaną poczynione pewne złagodzenia stanu wojennego celem umożliwienia akcji przedwyborczej stronnictw, jak to zebrań, rozrzucania ulotek agitacyjnych i t.d.

W związku z ogłoszeniem nowej ustawy o samorządach rozpoczęła się gorączkowa akcja przedwyborcza. Z narad, jakie w tych dniach odbyły różne stronnictwa, można wnioskować, iż wśród grup opozycyjnych panuje tendencja do zignorowania wyborów i niebrania w nich udziału. Socjaldemokraci, którzy z powodu cenzusu podatkowego w nowej ustawie tracą znaczną ilość głosów, zamierzają w wyborach udziału nie brać. Ludowcy jeszcze nie powzięli ostatecznej decyzji, jakkolwiek i w tem stronnictwie istnieje tendencja do zbojkotowania wyborów. Żydzi natomiast, według wszelkiego prawdopodobieństwa, staną do wyborów.

Dn.6.V. r.b. została ostatecznie zatwierdzona główna komisja wyborcza przy wyborach do kowieńskiej rady miejskiej.

W a l k a z o p o z y c j ą . Jak podaje "Rytas", ks.Lipnicki ponownie został ukarany. Tym razem za wyjazd bez zezwolenia komendanta do Taurog, gdzie odprawił rekolekcje dla młodzieży. Wyrokiem poniewieskiego sądu pokoju ukarano go 5-dniowym aresztem.

E m i g r a c j a w k w i e t n i u . Jak podaje "Dzień Kowieński" /Nr.101/, w kwietniu r.b. wyemigrowało z Litwy ogółem 174 osoby; w tej liczbie 3 do Argentyny, 1 do Brazylji, 85 do Afryki południowej, 18 do Kanady, 15 do Urugwaju, 19 dp Stanów Zjednoczonych Ameryki Półn. i 33 do Palestyny.

N o w e p i s m o n a r o d o w c ó w . Jak donosi "Lietuvos Žinios", w tych dniach Związek narodowców przystąpi dowydawania nowego tygodnika p.n. "Tautos Kelias", przeznaczonego wyłącznie do walki z rozpowszechnioną ostatniemi czasy akcją katolicką, bowiem, "Liet. Aidas", jako urzędówka, nie zawsze wypada występować do otwartej walki z tą akcją. Stanowisko odpowiedzialnego redaktora nowego tygodnika obejmie handlowiec p.Macis, administratora - dyrektor s-ki "Pažanga" p.Pietrauskas, redaktora - p.Marjus-Rastejnis.

-----oooo0oooo-----

87